Oświadczenie złożone
przez senatora Piotra Masłowskiego
w dniu 30 stycznia 2025 r.

Oświadczenie skierowane do minister edukacji Barbary Nowackiej oraz do ministra aktywów państwowych Jakuba Jaworowskiego

Szanowni Państwo!

Jesienią 2024 r. została wprowadzona zmiana ustawy – Prawo oświatowe dotycząca sposobu zatrudniania prowadzących szkolenia w branżowych centrach umiejętności (do art. 15 dodano ust. 6a). W związku z tym pojawiły się niejasności i wątpliwości w zakresie zasad realizacji projektów dotyczących branżowych centrów umiejętności finansowanych ze środków KPO. Zwracam się zatem z wnioskiem o wskazanie prawidłowego sposobu postępowania w tym zakresie.

Zmiana ustawy może znacząco wpłynąć na realizację zobowiązań i działań podjętych w ramach projektów oraz na strukturę istniejących partnerstw BCU, czego przykładem może być sytuacja w Rybniku. W BCU w Rybniku zadania dotyczące realizacji szkoleń ujęte są w obowiązkach partnerów projektu, określonych na podstawie podpisanej umowy partnerskiej stanowiącej załącznik do umowy o dofinansowanie zawartej z FRSE. Jednym z partnerów jest spółka skarbu państwa JSW SA, która zgodnie z zapisami umowy partnerskiej zawartej w 2023 r. odpowiedzialna jest za prowadzenie szkoleń. Jednocześnie z tej samej umowy wynika, że nie jest dopuszczalne zlecanie zadań pomiędzy partnerami, w tym kierowanie zapytań ofertowych do pozostałych podmiotów partnerstwa, podczas udzielania zamówień publicznych w ramach projektu, a także angażowanie pracowników lub współpracowników lidera lub partnerów przez inny podmiot partnerstwa w zakresie obowiązków tych osób, które wynikają z zatrudnienia przez jeden z podmiotów partnerstwa. Z odpowiedzi FRSE na pismo skierowane przez miasto Rybnik do Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie nowelizacji ustawy – Prawo oświatowe wynika, że szkolenia ujęte i zaplanowane w projekcie mogą być realizowane wyłącznie przez osoby zatrudnione bezpośrednio przez BCU, w tym przypadku lidera projektu. Z uwagi na wielospecjalistyczność zaplanowanych szkoleń oraz wymagane w tym kontekście unikalne kwalifikacje trenerów, którzy mieli prowadzić szkolenia, nie ma możliwości zatrudnienia ich bezpośrednio przez BCU, ponieważ są oni związani terminowymi umowami lojalnościowymi z firmami, w których prowadzą szkolenia obecnie. W związku z tym realizacja szkoleń może być zagrożona.

Konieczność tak daleko idącej zmiany założeń projektu (dotyczącej obowiązków partnerów) podaje w wątpliwość ideę, zgodnie z którą stworzona została koncepcja projektu BCU oparta na eksperckim partnerstwie oraz współpracy międzysektorowej. Projekt z budżetem w obecnym kształcie został zatwierdzony przez FRSE, a także stanowił podstawę do podpisania umowy o dofinansowanie zobowiązującej obie strony do jej przestrzegania. Konieczność dostosowania go do nowych przepisów i wytycznych w zakresie realizacji szkoleń oznaczałaby znaczne zmiany finansowe, których wdrożenie jest kosztowne, czasochłonne i na tym etapie proceduralnie bardzo utrudnione. Należy również spodziewać się braku zgody partnera na zmiany, które znacząco uszczuplą przewidziany dla niego budżet.

Opisany problem nie jest jednostkowy i dotyczy BCU w całym kraju. Wprowadzenie zmian dotyczących konieczności zatrudnienia szkolących bezpośrednio w BCU spowoduje w wielu wypadkach utratę sensu partnerstwa, a realizacja projektu napotka poważne trudności, co może prowadzić do jego niepowodzenia. Zmiana zasad i regulacji w trakcie realizacji projektu wdrażanego w Rybniku od ponad roku, będącego na etapie znacznego zaawansowania, w sytuacji, gdy przeprowadzono już inwestycje i zakupy sprzętów na znaczne kwoty, naraża samorząd na poważne niebezpieczeństwo finansowe, jeżeli projekt zostałby uznany za wykonany wadliwie. Wartość środków zaplanowanych na szkolenia w projekcie realizowanym w Rybniku stanowi niespełna 6% wartości całego przedsięwzięcia, jednak proponowane zmiany spowodują znaczące zachwianie struktury całego projektu i zasad współpracy w partnerstwie.

Zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami państwa prawa niedopuszczalne jest dokonywanie znaczących zmian na tym etapie realizacji podjętych zobowiązań. Prawo powinno nadążać za istniejącymi czy zmieniającymi się realiami społecznymi, zaś w tym przypadku stosowane regulacje prowadzą do chaosu prawnego i braku ochrony jednostek samorządowych, które podjęły się wyzwania realizacji BCU. Dobre regulacje wzmacniają zaufanie do instytucji państwowych, zapewniając stabilizację społeczną. Tymczasem przyjęte w art. 15 ust. 6a prawa oświatowego nowe rozwiązania, zamiast wpływać na poprawę funkcjonowania instytucji publicznych (j.s.t.) i gospodarczych (partner JSW SA), wprowadzają luki prawne i zmniejszają przejrzystość procesów administracyjnych. W interesie publicznym leży jak najszybsze znalezienie

rozwiązania, które pozwoli kontynuować projekt zgodnie z jego założeniami, bez zagrożenia dla prawnej i finansowej strony przedsięwzięcia.

W związku z tym w drodze oświadczenia senatorskiego zwracam się z wnioskiem o informację, jakie są plany Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakresie efektywnej realizacji założeń BCU i wsparcia BCU powstałych w formule podziału zadań merytorycznych pomiędzy lidera i partnerów, które już zostały uruchomione, w obecnym stanie prawnym.

Z wyrazami szacunku
Piotr Masłowski
senator RP